

Forskere er tilknyttet et samarbejdsprojekt mellem læger og præster i Kolding Provsti for at se, hvad et samarbejde mellem de to faggrupper kan betyde for det enkelte menneske. Lægen og præsten er ikke i tvivl: Det skaber håb.

Når lægen og præsten sammen skaber håb

Lægen og præsten havde aldrig troet, at en enkelt workshop ved stiftsdagen i Haderslev skulle føre så meget med sig. Ikke desto mindre kan de i dag – otte år efter workshoppen – konstatere, at dagen er blevet til både en bog, masser af foredrag og ikke mindst et helt banebrydende pilotprojekt i Kolding Provsti, hvor læger og præster samarbejder. Et samarbejde, som reelt handler om håb for den enkelte.

Lone Vesterdal, sognepræst i Bramdrup Sogn, skulle på stiftsdagen i 2015 holde en workshop om sorg, som hun havde skrevet et par bøger om. Hun inviterede sin gode veninde, praktiserende læge Inger Uldall Juhl med. Under forberedelserne og selve workshoppen fik de hver en aha-oplevelse: "Jeg fik en aha-oplevelse ved at være sammen med præster og ansatte i kirken og menighedsråd. Det var så tydeligt for mig, at vi har det samme mål om omsorg for mennesket. Vi har bare forskellige vinkler", siger Inger Uldall Juhl, og Lone Vesterdal siger om sin aha-oplevelse:

"Vi - læger og præster - ser på mennesket med hvert vores perspektiv, men hvis vi snakker sammen og udveksler viden og erfaring, kan vi faktisk gøre mere for det enkelte menneske. I kirken er vi gode til at møde mennesker og genkende eksistentiel og åndelig lidelse, men det har været utrolig brugbart for mig som præst at få mere klinisk viden fra lægen om, hvad man skal være opmærksom på under samtaler med en sørgende. For hvornår tipper sorg til en depression?"

I 2016 og 2017 holdt de et enkelt foredrag om snitfladerne mellem lægens og præstens arbejde. Begge gange forventede de kun ganske få tilhørere, men de tog fejl. Der måtte bæres flere stole ind, og de fik mange opfordringer til at gå videre med deres arbejde. De skrev bogen "Det skrøbelige menneskeliv - perspektiver fra lægen og præsten", og de blev inviteret til endnu flere foredrag. Nu er samarbejdet mellem læger og præster blevet til forskning, lærebogstekster m.m. Det viste sig, at tiden simpelthen var moden til at tale om muligheden for et samarbejde mellem læger og præster.

"Op gennem 1800- og 1900-tallet var der en meget stor begejstring for hele den mekaniske udvikling. Johs V. Jensen skrev sommeren 1900 begejstret hjem fra verdensustillingen i Paris, at vi ikke behøver at tro på Gud mere, for mennesket er i stand til at konstruere så meget. Her i den post-moderne tid er man blevet opmærksom på, at mennesket også har tanker og behov, som ikke mødes af naturvidenskab", siger Lone Vesterdal, og Inger Uldall Juhl supplerer: "Jeg synes, at der navnlig i de seneste ti år har været en længsel efter noget mere og noget dybere. Efter dét, der ikke kan måles, vejes og tælles".

1 + 1 lig med 3

En dag da hun sad med en patient, der tydeligvis havde eksistentielle problemer, henviste hun patienten til præsten. Efter flere samtaler med præsten forsvandt symptomerne. Med flere henvisninger er der kommet flere lignende eksempler: "En patient, der har talt med både mig og med Lone, har sagt til os, at det var som om, at 1 + 1 gav 3. En ting er at få udredt det fysiske og psykiske hos lægen, men præsten kan sætte det ind i en eksistentiel og trosmæssig sammenhæng. Fundamentet bliver større, og patienten føler sig mere tryk i verden", siger Inger Uldall Juhl.

Ofta oplever hun, at patienter er ramt af skyld og skam i forbindelse med sygdom. "Har jeg fået kræft, fordi jeg er blevet skilt? Eller fordi jeg har været stresset?"

"Vores fineste opgave som præster er at injicere håb ind i mennesket. Ikke nødvendigvis et håb om helbredelse, men et håb om ikke at være forladt".

Lone Vesterdal

Da sognepræst Lone Vesterdal og praktiserende læge Inger Uldall Juhl begyndte at holde foredrag for læger og præster, blev de overraskede over, at det var lægerne, der var mest motiverede, mens præsterne skulle overveje det nærmere. "Jeg tror, præsterne lidt frygter endnu flere arbejdsopgaver. Præster har virkelig meget at se til, men samarbejdet kan blive en styrke for os, fordi vi også kan henvise den anden vej, og vi bliver bedre til vores arbejde", siger Lone Vesterdal. Foto: Thomas Winblad

"Her oplever jeg, at præsterne kan fjerne noget af den skyld og skam og det ansvar, som patienter føler. For som præsten siger: "Det du ikke har magt over, det kan du heller ikke have ansvar eller føle skyld for".

Håb - vores fineste opgave

Den skyld og skam oplever præsten også.

"Jeg tror, at vi suger skyld til os for at finde forklaringer for det uforståelige. Min første mand døde af en hjernetumor, og mit yngste barn spurgte en dag: "Tror du han er død, fordi vi har været uopdragne?" Her kan vi præster holde fast i, at sygdom og elendighed er et vilkår, vi er fælles om", siger Lone Vesterdal og fortsætter:

"Vores fineste opgave som præster er at injicere håb ind i mennesket. Ikke nødvendigvis et håb om helbredelse, men et håb om ikke at være forladt. Vi ved, at mennesker, der får en diagnose eller en sygdom, føler en form for fremmedgørelse. Lige pludselig er man patient. Man kan føle, at ens identitet er truet, og at man bliver reduceret til sin sygdom. Her er det præstens opgave at fastholde, at mennesket har værdi, er elsket og stadig er den, man altid har været. Præsten kan virkelig gøre noget for at reducere fremmedgørelsen, for at vi bedre kan være i vores liv og få vores hverdag til at fungere".

Forskere følger med

Lone Vesterdal og Inger Uldall Juhl har siden stiftsdagen i 2015 fordybt sig i perspektiverne i et samarbejde mellem læger og præster, helt fra antikken til nutiden. De har bl.a. ladet sig inspirere af et forsøg i Skotland, hvor læger henviser til præster, som de i projektet kalder *Listeners* (lyttere). Både præster og læger i Skotland håber, projektet bliver hverdag for begge faggrupper. Lægerne kan bl.a. se, at de sparer tid, fordi de får hjælp til de eksistentielle samtaler. De udskriver færre recepter på beroligende medicin, og relationerne til patienterne bliver bedre.

Et samarbejde etableres imidlertid ikke over en dag. De to faggrupper skal lære noget om hinandens kompetencer. I Kolding Provsti er der nu et projekt, hvor syv læger og seks præster i en baggrundsgruppe taler om, hvordan man kan etablere et samarbejde – til gavn for patienterne. Forskere fra Syddansk Universitet er knyttet til projektet. Lone Vesterdal og Inger Uldall Juhl har skrevet en række artikler om emnet og de har skrevet et kapitel i en ny lærebog på medicinstudiet. Derudover er de blevet gæsteforskere på SDU. "Det er håbet, at projektet bliver bredt ud i hele landet, men det er ikke vores tanke, at samarbejdet nødvendigvis skal etableres på samme måde i Thy som i Kolding. Det kan de to faggrupper lokalt bedst finde ud af selv", siger praktiserende læge Inger Uldall Juhl. ■